

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1940 kl. 10 f. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
ändrade grunder för ersättning till veterinärer, som
deltaga i bekämpandet av epizootier m. m.*

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 1 mars 1940 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 121, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, beslutat inhämta riksdagens yttrande över i propositionen framlagda förslag rörande ändrade grunder för ersättning till veterinärer, som deltaga i bekämpandet av epizootier m. m.

Den 3 februari 1939 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla sju sakkunniga att inom departementet verkställa utredning och avgiva förslag rörande nya bestämmelser för bekämpandet av smittsamma husdjurssjukdomar samt för den statsunderstödda försäkringsverksamheten mot förluster till följd av sådana sjukdomar. Med stöd av detta bemyndigande tillkallade chefen för jordbruksdepartementet såsom sakkunniga landshövdingen A. Beskow, tillika ordförande, generaldirektören J. A. Höjer, professorn H. Magnusson, byråchefen för lagärenden i jordbruksdepartementet B. Fallenius, extra byråchefen i medicinalstyrelsen S. Jerlov, sekreteraren hos hushållningssällskapet i Malmöhus län B. Lanke samt lantbrukaren M. Hj. Nilsson i Marielund. De sakkunniga, vilka antagit benämningen epizootisakkunniga, ha med skrivelse den 27 januari 1940 avgivit utlåtande med förslag till ändrade grunder för ersättning till veterinär, som deltagit i bekämpandet av epizootier. Herrar Magnusson och Jerlov ha framfört särskilda yrkanden. Över utlåtandet ha yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, medicinalstyrelsen, lantbruksstyrelsen, allmänna lönenämnden, veterinärhögskolans styrelse och lärarråd, Sveriges lantbruksförbund samt svenska veterinärläkareföreningen och Sveriges yngre veterinärers förening.

Gällande bestämmelser.

De grunder, efter vilka ersättning för närvarande utgår till veterinär, som tages i anspråk för biträde vid bekämpandet av en epizooti, äro angivna dels i kungörelsen den 12 april 1935 (nr 106) med närmare föreskrifter angående

bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar (epizootikungörelsen), dels i den av Kungl. Maj:t den 8 december 1933 (nr 630) fastställda taxan för arvode åt vissa i civil tjänst anställda veterinärer m. fl. (veterinärtaxan), dels ock i Kungl. Maj:ts brev den 26 januari 1934 angående föreskrifter rörande ersättning vid uppehållande av läns- och distriktsveterinärbefattning m. m. Jämlikt 9 § 7 mom. epizootikungörelsen skall sålunda, där icke annorledes särskilt stadgas, ersättning gäldas av allmänna medel för av veterinär företagen förrättning enligt sagda kungörelse eller eljest i vederbörlig ordning givna föreskrifter för bekämpande av i kungörelsen avsedd sjukdom. Enligt 11 § 2 mom. kungörelsen utgår denna ersättning jämlikt veterinärtaxan (tjänstetaxan). I 13 § 1 mom. nämnda taxa föreskrives, att veterinär för tjänsteförrättning, som han utför på grund av gällande instruktion eller myndighets uppdrag, äger åtnjuta ett arvode av 8 kronor, dock att, därest under samma dygn flera tjänsteförrättningar verkställas, arvodet för varje förrättning utöver den första utgår med allenast 4 kronor. Därest förrättningsstället är beläget på längre avstånd från veterinärens bostad än 2 kilometer och veterinären för förrättningens utförande måst företaga särskild resa, äger han därjämte uppbära resekostnadsersättning ävensom — för den händelse resan kräver hans bortovaro från bostaden längre tid än 6 timmar — traktementsersättning, allt enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet, dock att beträffande traktementsersättningen gäller att dylik ersättning tillkommer veterinär endast för tid överstigande 6 timmar samt att nattraktement utgår för varje sådan resa, som avslutas mellan klockan 1 och 6 f. m. Slutligen är i Kungl. Maj:ts brev den 26 januari 1934 under punkt 4) föreskrivet, att veterinär, vilken blivit av medicinalstyrelsen förordnad till fortfarande tjänstgöring å ställe, där smittsam kreaturssjukdom utbrutit, skall, om han är distriktsveterinär eller civil veterinärstipendiat, under tiden åtnjuta ett dagarvode av 15 kronor men eljest av 20 kronor. Under punkt 5) samma brev stadgas vidare, att veterinär, som vid utbrott av smittsam kreaturssjukdom av medicinalstyrelsen förordnats att hava överinseende över de veterinära åtgärderna å orten i fråga eller som på styrelsens förordnande innehar annan ledande veterinär ställning vid dylikt tillfälle, efter styrelsens bestämmande äger åtnjuta ett arvode av högst 30 kronor om dagen under tjänstgöringstiden. En ändring av föreskrifterna under punkt 4) i brevet har emellertid så till vida skett att, när det gäller tjänstgöring i anledning av mul- och klövsjuka, Kungl. Maj:t genom beslut den 20 januari 1939 bestämt, att dagarvode till distriktsveterinär eller civil veterinärstipendiat må utgå med högst 15 kronor och till annan veterinär med högst 20 kronor. I anslutning härtill fastställde medicinalstyrelsen dagarvodet åt distriktsveterinär till 12 kronor samt åt veterinärstipendiat till 9 kronor. Utöver nu omnämnda ersättning har åt i bekämpandet av smittsam husdjurssjukdom deltagande veterinär, som innehar ordinarie statsanställning, jämväl utgått gottgörelse för de avlöningsförmåner å den ordinarie statstjänsten han visar sig ha gått förlustig.

De sakkunnigas förslag.

De sakkunnigas förslag innebär i huvudsak följande. För tjänsteförrättning, som veterinär utför på grund av gällande instruktion eller myndighets uppdrag, skall han såsom regel åtnjuta ett arvode av 8 kronor. Härutinnan innefattar förslaget icke någon ändring i vad nu gäller. Därest under samma dygn flera tjänsteförrättningar verkställas skall enligt förslaget ett arvode för var och en av andra till och med fjärde förrättningen utgå med 4 kronor samt för varje förrättning utöver den fjärde med 2 kronor. En begränsning av arvodet å 4 kronor har sålunda skett till andra, tredje och fjärde förrättningen. För närvarande utgå 4 kronor för samtliga förrättningar efter den första. Efter den fjärde förrättningen har arvodet enligt förslaget begränsats till 2 kronor. De sakkunniga ha därjämte föreslagit införande av en särskild taxa för skyddsympning. Enligt denna skall veterinär eller studerande vid veterinärhögskolan, vilken av medicinalstyrelsen förordnats att i egenskap av extra tjänsteveterinär för bekämpande av sjukdom som avses i epizootilagen verkställa skyddsympning, äga uppbära arvode för varje ympat djur med 20 öre. Såsom ett tillägg till denna bestämmelse har föreslagits, att minsta arvode för ympad besättning dock skall vara 2 kronor.

I fråga om dagarvodena ha de sakkunniga förordat, att dylika skola utgå till av medicinalstyrelsen förordnade överveterinärer och extra veterinärer under varje dag sådant förordnande avser. För närvarande utgår arvodet till överveterinär endast under förrättningsdag. Arvodena ha föreslagits till högst 30 kronor för överveterinär, till högst 15 kronor för distriktsveterinär och civil veterinärstipendiat, till högst 20 kronor för annan veterinär samt till högst 8 kronor för studerande vid veterinärhögskolan. Det skall ankomma på medicinalstyrelsen att inom nu nämnda maximibelopp fastställa arvodena. De sakkunniga ha slutligen föreslagit, att traktamentsersättning icke skall utgå då dagarvode utbetalas. Enligt de sakkunnigas mening böra samtliga nu omförmälda bestämmelser sammanföras i 13 § i veterinärtaxan.

Departementschefens anförande.

Av den förebragta utredningen synes framgå, att de nu gällande bestämmelserna rörande ersättning åt veterinärer för deras arbete vid epizootier ur flera synpunkter äro mindre tillfredsställande. De arvoden, som veterinärerna i enlighet med gällande bestämmelser uppburit under den senaste mul- och klövsjukeepizootien, torde i stor utsträckning ha varit högre än som kan anses skäligt med hänsyn till arten av de utförda göromålen. Det nu tillämpade avlöningssystemet är även onödigt invecklat och tungrott med ett flertal olika arvoden och ersättningar. En revidering av bestäm-

melserna synes, såsom ock riksdagens revisorer framhållit, vara i hög grad påkallad. Jag förordar därför att en sådan nu måtte komma till stånd.

Vad angår utformningen av de nya bestämmelserna kan jag i huvudsak ansluta mig till vad de sakkunniga föreslagit. Förslaget synes i stort sett ha på ett tillfredsställande sätt avvägt förhållandet mellan de två här förefintliga intressena, nämligen å ena sidan statens intresse att begränsa utgifterna för epizootierna i största möjliga utsträckning och å andra sidan veterinärernas önskan att erhålla skälig gottgörelse för sitt under epizootierna ofta krävande och svåra arbete. Genom förslagets realiserande vinnes även en förenkling av bestämmelserna i ämnet. Den av de sakkunniga föreslagna begränsningen av förrättningsarvodena enligt veterinärtaxan synes sålunda böra genomföras. Arvodena skulle härvid bli för första förrättningen 8 kronor och för de tre följande 4 kronor samt för de efterföljande 2 kronor. Ett genomförande av riksräkenskapsverkets förslag skulle medföra en begränsning av veterinärernas taxeinkomster även då epizootier icke vore för handen, vilket icke i detta sammanhang avsetts. I likhet med de sakkunniga anser även jag, att en särskild taxa bör införas i fråga om ersättning för ympning av djur vid epizootier. Såsom de sakkunniga förordat torde ett arvode å 20 öre för ympat djur böra utgå. Lägsta ersättningen för en besättning torde dock böra fastställas till 2 kronor. Att öka arvodet till 25 öre för ympat djur på sätt av två av de sakkunniga samt i vissa yttranden påyrkats synes mig icke erforderligt för att veterinärerna skola erhålla skälig gottgörelse för sitt arbete. Såsom av utredningen framgår torde en veterinär kunna vaccinera omkring 170 djur om dagen. Ersättningen härför skulle då bli minst 34 kronor. Med hänsyn till den föreslagna bestämmelsen, att minsta ersättningen för en besättning skall vara 2 kronor, torde dock en något högre dagsinkomst kunna påräknas. Utöver denna gottgörelse skall veterinären erhålla dagarvode. Till storleken av detta arvode återkommer jag i det följande. Den av statskontoret framförda tanken, att en differentiering av ersättningen för vaccinering skulle ske sålunda, att för de tjugu första vaccinerade djuren skulle utgå ett arvode av 20 öre och för de följande viss nedsättning av arvodet skulle ske, så att efter vaccinering av mer än 100 djur på en dag arvodet per djur skulle utgå endast med 10 öre, kan jag icke biträda, då genomförandet av detta förslag skulle kunna äventyra vaccineringsarbetets snabba utförande. I överensstämmelse med vad lönenämnden anförut bör givetvis samma ersättning utgå till överveterinär som till extra veterinär vid verkställande av skyddsympning.

I fråga om dagarvodenas storlek kan jag icke helt ansluta mig till vad de sakkunniga förordat. De för veterinärerna med undantag för överveterinärerna föreslagna maxima för dagarvodena synas mig väl höga under det att å andra sidan arvodet till veterinärstuderandena torde få anses väl lågt. Enligt min mening böra dagarvodena bestämmas sålunda, att till överveterinär må utgå högst 30 kronor, till distriktsveterinär och veterinärstipendiat högst 12 kronor och till annan veterinär högst 18 kronor samt till studerande vid veterinärhögskolan högst 10 kronor. Det bör ankomma på me-

dicinalstyrelsen att inom den nu förordade ramen bestämma dagarvodenas storlek. Jag vill understryka vikten av att medicinalstyrelsen har sin uppmärksamhet fäst på denna uppgift. Det torde nämligen vara uppenbart att samma dagarvoden icke lämpligen böra fastställas för hela landet. Vid en epizooti t. ex. i Norrland eller andra glest befolkade delar av landet, där med hänsyn till avstånden endast ett fåtal förrättningar per dag kan utföras, bör ett högre dagarvode fastställas än t. ex. i mera tätbebyggda delar av landet, där under en mul- och klövsjukeepizooti antalet förrättningar under dagen kan bli förhållandevis stort. Hänsyn bör vid arvodenas bestämmande jämväl tagas till om veterinären får kvarstanna i hemorten eller icke. Dagarvode å 30 kronor till överveterinär torde endast böra förekomma i sådana fall, då särskilda skäl förefinnas härför. Inom den av mig nu förordade ramen för arvoden synas dessa kunna bestämmas så att de jämte taxeinkomsterna bli av den storlek, att veterinärerna erhålla en skälig gottgörelse för sitt arbete även om därvid tages i betraktande att detta understundom är av krävande beskaffenhet med långa arbetsdagar. I vissa yttranden har anmärkts, att arvoden borde sättas högre med hänsyn till dels att veterinärerna ha utgifter för sprutor, kanyler, skyddskläder och dylikt och dels att vissa dagar några förrättningar ej påkallas. De av mig förordade ersättningarna torde vara tillräckliga även om dessa förhållanden tagas i betraktande. Det är för övrigt att märka, att veterinärerna ha utgifter av detta slag även i sin vanliga praktik.

Vad de sakkunniga i övrigt föreslagit föranleder inga erinringar från min sida. Sålunda torde traktamentsersättning icke böra utbetalas då dagarvode utgår. Såsom de sakkunniga framhållit bör åt de i bekämpandet av epizooti deltagande veterinärerna, som inneha ordinarie statsanställning, ersättning utgå jämväl för de avlöningsförmåner å den ordinarie statstjänsten, som de visa sig ha gått förlustiga. Även då förrättningsmannen — utan att vara statstjänsteman — innehar fast anställning med reglerad avlöning eller är kommunalt anställd tjänsteman, torde kunna ifrågakomma att ersättning för mistade löneförmåner skall utgå. Frågan härom bör emellertid i varje särskilt fall underställas Kungl. Maj:ts prövning. Såsom de sakkunniga framhållit kunna givetvis förhållanden inträffa, vilka medföra, att de normer som nu föreslagits för ersättningar behöva jämkas i ett eller annat hänseende. Jag förväntar att medicinalstyrelsen har sin uppmärksamhet fäst härpå och till Kungl. Maj:t inkommer med de förslag, som i sådant avseende kunna vara av behovet påkallade. De från veterinärläkarehåll framförda förslagen att förbjuda överveterinär att under tid han innehar förordnande utöva praktik samt att begränsa antalet besök å smittade gårdar anser jag mig icke nu böra upptaga till övervägande. Dessa förslag torde i stället böra behandlas vid den mera omfattande revidering av bestämmelserna rörande epizootibekämpandet, som kan komma att genomföras i samband med de förslag som de sakkunniga framdeles komma att framlägga. Därvid torde även böra upptagas riksräkenskapsverkets förslag om centralisering av utbetalningarna.

Beträffande utformningen av de nu ifrågasatta bestämmelserna torde det vara lämpligt att desamma på sätt de sakkunniga föreslagit sammanföras i 13 § veterinärtaxan.

Över de av mig i det föregående förordade förslagen torde riksdagen böra beredas tillfälle att giva sin mening tillkänna.

Utskottet.

I likhet med departementschefen anser utskottet påkallat, att en revidering sker av gällande bestämmelser rörande ersättning åt veterinärer för deras arbete vid epizootier. Vad i propositionen härutinnan föreslagits synes utskottet innebära en tillfredsställande avvägning mellan å ena sidan statens intresse att i största möjliga utsträckning begränsa de med epizootiernas bekämpade förknippade utgifterna och å andra sidan veterinärernas önskan att erhålla skälig gottgörelse för sitt under dylika farsoter ofta krävande och svåra arbete. Genom förslagens realiserande synes även en avsevärd förenkling av bestämmelserna i ämnet vinnas.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla, att vid granskning av de i propositionen framlagda förslagen rörande ändrade grunder för ersättning till veterinärer, som deltaga i bekämpandet av epizootier, riksdagen ej funnit skäl att mot desamma framställa någon erinran.

Stockholm den 10 maj 1940.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 44.
